

Europos regionų komiteto nuomonė „Bendrosios rinkos kliūčių ataskaita ir Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo veikslių planas“

(2020/C 440/06)

Pranešėjas	Tadeusz TRUSKOLASKI (PL/EA), Balstogės meras
Pamatinis dokumentai:	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Kliūčių bendrajai rinkai nustatymas ir šalinimas“ COM (2020) 93 <i>final</i> Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Ilgalaikis geresnio bendrosios rinkos taisyklių įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo veikslių planas“ COM (2020) 94 <i>final</i>

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendroji informacija

1. mano, kad Europos bendroji rinka yra vienas didžiausių Europos Sąjungos laimėjimų ir yra unikalus pasaulyje integracijos modelis, kuris užtikrina laisvą žmonių, prekių, paslaugų ir kapitalo judėjimą visoje ES ir asocijuotose šalyse ir regionuose ir kuris suteikia bendrą teisinę erdvę;
2. pabrėžia, kad Europos bendrosios rinkos politika atlieka svarbų vaidmenį įgyvendinant tvaraus augimo skatinimo ir Europos Sąjungos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimo strategiją. Europos bendrosios rinkos sukūrimas skatina prekybą ir daro Europą patrauklesnę užsienio investicijoms;
3. primygtinai pažymi, kad Europos bendroji rinka yra ES ekonominės ir politinės integracijos pagrindas, nes ji apima 450 mln. vartotojų ir 22,5 mln. mažųjų ir vidutinių įmonių, kurios sudaro 99 % visų ES įmonių;
4. pabrėžia, kad Europos bendroji rinka kasmet sukuria 14 trilijonų EUR bendrojo vidaus produkto (BVP), o tai užtikrina Europos ekonomikos veikimą ir augimą visiems europiečiams;
5. atkreipia dėmesį į prekybos prekėmis svarbą Europos bendrojoje rinkoje, nes ji sudaro ketvirtį viso ES BVP ir beveik šeštadalį pasaulio prekybos prekėmis;
6. sutinka su Europos Parlamento Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto (IMCO) nuomone, kad užbaigus kurti Europos bendrąją rinką ir taip pašalinus kliūtis per metus valstybėms narėms gali būti sukurta bent 183 mlrd. EUR pridėtinė vertė, kuri sudaro 1,2 % ES BVP;
7. palankiai vertina Europos Komisijos pastangas nustatyti Europos bendrosios rinkos kliūtis ir pažymi, kad 2020 m. kovo 10 d. komunikate išdėstomos pagrindinės įmonių problemos, kurias reikia nedelsiant spręsti; vis dėlto apgailestauja, kad dviejuose Komisijos komunikatuose daugiausia dėmesio skiriama kliūtims, kurias išvelgia įmonės, tačiau nekalbama apie kitų socialinių partnerių nuostatimus ir tik paviršutiniškai paliejami vartotojų klausimai;

8. pažymi, kad 2020 m. liepos 3 d. paskelbtoje 2020 m. redakcijos bendrosios rinkos rezultatų suvestinėje daroma išvada, jog nepaisant geresnio ES teisės aktų perkėlimo į nacionalinę teisę, visų pirma vartotojų teisės aktų srityje (15 % sumažėjo perkėlimo į nacionalinę teisę deficitais), pažeidimų procedūrų, taikomų dėl „nevisiško“ arba „neteisingo“ perkėlimo į nacionalinę teisę, skaičius nemažėja. RK taip pat susirūpinimą kelia faktas, kad dauguma rinkos pažeidimų atvejų susiję su aplinka (28 %) (daugiau nei su transportu (17 %) ir apmokestinimu (10 %));

9. mano, kad bendrajai rinkai galiojančios taisyklės ir priemonės dabartine savo forma labiau tinka prekybai nei paslaugoms. Komitetas pabrėžia, jog reikia kurti lanksčias priemones, kurias būtų galima greitai pritaikyti besikeičiantiems ir naujai atsirandantiems produktams ir paslaugoms;

10. mano, kad naujosios Europos bendrosios rinkos strategijos prioritetą privalo būti tikras kliūčių pašalinimas ir prieigos prie informacijos didinimas;

Bendrosios rinkos kliūtys – šaltiniai ir pasekmės

11. atkreipia dėmesį, kad būtent dėl teisinių skirtumų tarp valstybių narių Europos bendrosios rinkos kūrimo procesas trunka taip ilgai;

12. pritaria Europos Komisijai, kad reguliavimo skirtumai sukuria itin didelę reglamentavimo našta įmonėms, ypač MVĮ, įskaitant startuolius ir veiklą plečiančias įmones, inovatorius ir naujų verslo modelių kūrėjus, todėl ragina Europos Komisiją ir valstybes nares dėti daugiau pastangų siekiant panaikinti nebūtinus teisės aktus;

13. pabrėžia, kad visų pirma mažos ir vidutinės įmonės turi ribotus administracinius ir žmogiškuosius išteklius, kurių reikia sudėtingiems biurokratiniais reikalavimams įveikti; kaip didelę tarpvalstybinio bendradarbiavimo bendrojoje rinkoje kliūtį reikia paminėti vadinamąjį A1 pažymėjimą, kai net ir nuolatinių trumpų darbuotojų komandiruočių į kaimyninę šalį atveju reikia sutvarkyti daug laiko reikalaujančius formalumus. Tai gali labai sumažinti tarpvalstybinės veiklos apimtį, taigi ir stipriai kliudyti bendrosios rinkos veikimui. Šiuo atžvilgiu Komisija raginama imtis veiksmų ir kartu su ES teisės aktų leidėjais siekti, kad pasienio regionuose būtų supaprastinta su A1 pažymėjimu susijusi dabartinė procedūra;

14. atkreipia dėmesį į būtinybę veiksmingiau įgyvendinti Sutarties nuostatas, kurios draudžia taikyti kiekybinius apribojimus importui ir eksportui (SESV 34–36 straipsniai) ir būtinybę valdyti pranešimo procedūras, susijusias su techniniais reglamentais (Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1535⁽¹⁾) ir techninėmis prekybos kliūtimis;

15. tikisi, kad Europos Komisija sukurs naują priemonę rinkos sutrikimams stebėti, pavyzdžiui, skirtą gaminio „sekimui“ arba leidžiančią atlikti kliūčių patikrinimus visoje gamybos, platinimo ir pardavimo grandinėje, taip pat vartojimą ir gyvavimo ciklo pabaigos tvarkymą;

Ateities Europos ekonomika

16. pritaria iki šiol nurodytiems Europos pramonės strategijos prioritetams, pavyzdžiui, derinimui su Europos žaliojo kurso ir skaitmeninimo tikslais, kartu įgyvendinant JT darnaus vystymosi tikslus (DVT), nes po COVID-19 pandemijos tai bus tvaraus ekonomikos atgaivinimo garantas;

17. pripažįsta, kad dar yra nemažų iššūkių: didieji duomenys, 5G tinklai ir inovacijų plėtra (ypač IT, skaitmeninės realybės kūrimas ir mašinų autonomiškumas), taip pat reikia toliau daug dėmesio skirti pramonės duomenų suverenumo didinimui ir apsaugai;

⁽¹⁾ 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarka (OL L 241, 2015 9 17, p. 1).

18. ragina plėsti Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos (EUIPO) galias ir geografinę struktūrą. Veiksmingai dirbanti intelektinės nuosavybės teisių apsaugos institucija, turinti pakankamai didelį biudžetą ir darbuotojų, kurie leistų jai dirbti visame pasaulyje, padės užtikrinti Europos įmonių augimą;

19. pripažįsta, kad aplinkosaugos politika turi atlikti lemiamą vaidmenį pramonės plėtros procese. Todėl siekiant šio tikslo reikia, kad veikla, įskaitant mokslinę veiklą, būtų orientuojama į ekologiškos visuomenės ir ekologiško verslo kūrimo pagrindų formavimą;

20. pažymi, kad reikia visapusiškai remti energijai imlių pramonės šakų modernizavimą ir jų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą. Tačiau negalima to padaryti perkeliant gamybą į kitas šalis arba naudojant subrangovus trečiojoje šalyje, kurios nesilaiko Europos taisyklių;

21. pabrėžia, kad reikia paramos (finansinės ir IT) tvariams ir pažangiems sektoriams efektyvaus energijos vartojimo, judumo ir išmetamųjų teršalų mažinimo modelių srityse;

22. supranta, kad reikia įvairinti gamybą ir mažinti sąnaudas, tačiau pastebi, jog būtina mažinti Europos įmonių priklausomybę nuo kitose pasaulio vietose gaminamų komponentų; dabartinė COVID-19 pandemija rodo, kad reikėtų labiau stiprinti vietos ekonomiką tam tikrose pramonės srityse. Visų pirma medicinos priemonių sektoriuje svarbu stiprinti gamybą Europoje ir taip užtikrinti su tuo susijusią nepriklausomybę, pavyzdžiui, nuo Azijos rinkų;

Paslaugos bendrojoje rinkoje

23. pabrėžia, kad prekyba paslaugomis Europos bendrojoje rinkoje yra svarbi, nes sudaro apie 70 % visos ES ekonominės veiklos ir jai tenka panaši užimtumo dalis;

24. pažymi, kad Europos Komisija turėtų skirti daugiau išteklių, kad padidintų prekybos paslaugomis mastą ir veiksmingiau įgyvendintų paslaugų direktyvą;

25. tobulinant strategiją ragina pasinaudoti vietos ir regionų valdžios institucijų gebėjimais ir žiniomis, nes jos kasdien bendrauja su labai mažų įmonių ir mažų įmonių kategorijoms priklausančio verslo atstovais;

26. ragina Europos Komisiją ryžtingiau veikti prieš monopolijas, visų pirma skaitmeninių paslaugų rinkoje, kurioje dominuoja subjektai iš trečiųjų šalių;

27. palankiai vertina tai, kad bus paskelbtas naujas Skaitmeninių paslaugų aktas, kuris, *inter alia*, pakeistų 20 metų senumo Elektroninės prekybos direktyvą⁽²⁾; tačiau tvirtina, kad planuojamų teisės aktų aprėptis neturi apsiriboti internetinėse platformose parduodamų produktų atitiktimi, o apimti ir riziką, jog gali būti apeinamos darbo, socialinės, vartotojų apsaugos, mokesčių ir muitų taisyklės ir tokiu būdu nesąžiningai konkuruojama su įmonėmis, kurios veiklą vykdo ne internetu. Ypač didelį susirūpinimą kelia mažų garantijų darbo sąlygos, taikomos skaitmeninių platformų darbuotojams.

28. pažymi, kad reikia daug dėmesio skirti inovacijoms, investicijoms ir įgūdžiams, kad naujasis įgūdžiams skirtų priemonių rinkinys atspindėtų realius darbo rinkos poreikius ir kad kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas vyktų laikantis jo gairių, įskaitant iš ES biudžeto finansuojamus projektus;

Ankstesnės Europos Komisijos veiklos vertinimas

29. palankiai vertina Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupės (SMET) sukūrimą, tačiau apgailestauja, kad jos nariais kol kas tegali būti valstybių narių atstovai;

⁽²⁾ 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (OL L 178, 2000 7 17, p. 1).

30. pripažįsta, kad įgyvendinant REFIT platformą įgyta patirtis yra labai vertinga;
31. palankiai vertina Komisijos pastangas padaryti SOLVIT standartine alternatyvaus ginčų sprendimo priemone;
32. mano, kad būtina priimti drąsius sprendimus tais atvejais, kai valstybės narės pažeidžia privalomus teisės aktus, kad būtų galima skubiai pradėti atitinkamas procedūras, vykdyti ir užtikrinti jų sprendimų vykdymą;
33. ragina laisvo prekių judėjimo srityje geriau taikyti tarpusavio pripažinimo principą, kurio potencialas nebuvo visiškai išnaudotas praktikoje, ir siūlo kiek galima labiau šį principą taikyti paslaugų srityje; šiuo požiūriu ragina kruopščiai taikyti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/515 ⁽³⁾;
34. tikisi, kad Europos Komisija užims aiškia ir ryžtingą poziciją dėl nesąžiningos prekybos praktikos, įskaitant trečiųjų šalių vykdomą į eksportą orientuotą pramonės šakų rėmimą;
35. nekantriai laukia, kada bus paskelbta baltoji knyga dėl antimonopolinių taisyklių, ir tolesnių konsultacijų, kurios turėtų parodyti problemos mastą;
36. ragina spartinti veiksmus koordinuojant ES bendrosios rinkos teisinius pagrindus, kad jokių būdu nesutriktų būtinų prekių, pavyzdžiui, maisto, vaistų ir kt. srautai;
37. tikisi, kad sienų kontrolė bus vykdoma remiantis būtinumo ir proporcingumo principais;
38. ragina dėti daugiau pastangų teikiant informaciją apie galimybę naudoti šiuolaikines IRT priemones. Šiuolaikinei pramonei ir tarpvalstybinės prekybos augimui reikia sprendimų, kuriuos taikant būtų galima sumažinti geografinį atstumą, ypač pasienio regionuose;
39. tikisi, kad bus parengta bendrosios rinkos strategija su plataus užmojo, tačiau realistišku planu pasiūlymams, kuriais būtų siekiama pašalinti likusias kliūtis, o ne vien analitinius skyrius, skirtas kliūtims ir gairėms;
40. abejoja principu „kiek plus, tiek minus“, kuriuo remiantis priėmus vieną naują ES teisės aktą atsisakoma kito ES teisės akto. Užuoat laikiusis tokio kiekybiško požiūrio teisėkūroje, rizikuojant neigiamai paveikti įvairiausių visuomenės sektorių, įskaitant užimtumo sektorių, vartotojų apsaugą ir aplinką, ir galimai prieštaraujant ES sutarties 3 straipsnio 3 daliai, pagrindiniu principu, kuriuo turėtų remtis visi nauji teisės aktai, turėtų išlikti teisės aktų kokybė, prisitaikymas ir prie technologijų raidos ir visuomenės poreikių;
41. pažymi, jog reikia sukurti integruotą farmacinio saugumo sistemą, kuri krizės situacijose leistų nukreipti išteklius atsižvelgiant į kritinę paklausą;

Viešojo administravimo ir vietos bei regionų valdžios institucijų veikla

42. atkreipia dėmesį į visapusišką vietos ir regionų valdžios institucijų paramą Europos Komisijos pastangoms pašalinti kliūtis Europos bendrojoje rinkoje;
43. atkreipia dėmesį į būtinybę šviesti apie galimybes, kurios atsiranda dėl Europos bendrosios rinkos, ir pirmiausia informuoti vietos ir regionų valdžios subjektus, kurie turi tiesioginį kontaktą su Europos verslininkais ir vartotojais;

⁽³⁾ 2019 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/515 dėl kitoje valstybėje narėje teisėtai parduodamų prekių abipusio pripažinimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 764/2008 (OL L 91, 2019 3 29, p. 1).

44. pritaria idėjai, kad reikia steigti pareigūnams valstybėse narėse skirtą centrinių informacinių punktą, kuris teiktų informaciją apie bendrojoje rinkoje galiojančius teisės aktus, siekiant maksimaliai padidinti informacijos srautą tarp Europos ir vietos lygmenų;

45. pritaria veiksams, kuriais siekiama didinti žinias ir informuotumą, įskaitant bendruosius skaitmeninius vartus – tokie veiksmai turėtų užtikrinti galimybę gauti išsamią informaciją apie bendrosios rinkos teisės aktus ir administracines procedūras ir nukreipti tiesioginius naudotojus į jiems tinkamiausias paramos tarnybas ir kontaktinius centrus;

46. numato geresnį naudojimąsi esamomis Europos bendrosios rinkos IT priemonėmis, tokiomis kaip Vidaus rinkos informacinė sistema (IMI), ir sutinka, kad būtina sukurti vieningą interneto platformą teisės aktų vykdymui užtikrinti;

47. ragina Komisiją pagalvoti apie galimybę panaudoti vietos ir regionų valdžios institucijų potencialą atliekant išankstinį pasiūlytų teisės aktų vykdymo užtikrinimo vertinimą, nes daugeliu atvejų būtent šios valdžios institucijos yra atsakingos už šių teisės aktų įgyvendinimą po jų priėmimo; Be to, vietos ir regionų valdžios institucijos turi tinkamas sąlygas išbandyti sprendimus, taip pat gauna tiesioginę grįžtamąją informaciją apie tai, kaip gali būti laikomasi reikalavimų;

48. teigia, kad būtina paspartinti darbą, skirtą techninių standartų suderinimui ir laisvei teikti paslaugas Europos bendrojoje rinkoje, ir mano, kad šis procesas turėtų būti užbaigtas iki 2023 m. pabaigos;

Pasaulinės prekybos iššūkiai

49. kritiškai vertina globalios rinkos disbalansą, susijusį su atskirų valstybių privatiems ir viešiesiems ūkio subjektams, kurie teikia paslaugas ir platina produktus Europos Sąjungoje, teikiamos paramos (teisinės ir finansinės) lygiu ir apimtimi;

50. pažymi, kad reikia labiau propaguoti Europos vertybes pasaulyje, įskaitant vertybes, susijusias su prekyba prekėmis ir paslaugomis. ES ir jos institucijos privalo palaikyti atvirą pasaulinės prekybos sistemą, kuri remtųsi tarptautinėmis taisyklėmis;

51. ragina kovojant su kainų dempingu imtis priemonių, kad būtų pasinaudota skaitmeninimo teikiamomis galimybėmis ir beveik momentine prieiga prie informacijos;

52. atkreipia dėmesį į taisyklėmis grindžiamos tarptautinės prekybos sistemos su tvirta PPO svarbą ir pasisako prieš protekcionizmą ir izoliuotumą. ES turi siekti atgaivinti ir stiprinti PPO, be kita ko, modernizuojant jos darbo metodus svarbiausiose srityse ir šalinant jos reguliavimo sistemos spragas, kad PPO galėtų tinkamai reaguoti į dabartinius prekybos iššūkius;

53. siūlo plėtoti ir įgyvendinti politiką, kuria siekiama reorganizuoti Europos tiekimo grandines taip, kad būsimos Europos įmonės nepatirtų nuostolių dėl pasaulinės prekybos sumažėjimo ir komponentų trūkumo ir ES piliečiams nebūtų apribota prieiga prie tam tikrų produktų;

54. pažymi, kad ES ir likusio pasaulio prekybos santykius reikia plėtoti remiantis Europos strateginiais interesais (įskaitant panašaus plataus užmojo aplinkos standartus visoms šalims) siekiant stiprinti ES pasaulinį konkurencingumą ir jos vaidmenį tarptautinėje arenoje;

Galutinės pastabos. Išvados ir rekomendacijos

55. pabrėžia, kad reikia atskirų valstybių narių bendradarbiavimo ir vieningų veiksmų, visų pirma saugiam ir stabiliam visų ES valstybių veikimui poveikį turinčių tarptautinių santykių srityje (pavyzdžiui, pasiekiant Europos nepriklausomybę nuo žaliavų iš trečiųjų šalių);

56. nesutinka, kad tarp ES valstybių narių galimi ilgalaikiai netolygumai, susiję su veiklos taisyklėmis, kaip buvo iki šiol (pavyzdžiui, mokėjimų į ES biudžetą, euro naudojimo ir kt. atvejais);

57. pabrėžia, kad svarbu pirmiausia viršnacionaliniu lygmeniu integruoti privačias ir viešas institucijas, kad jos dirbtų įmonėms ir vartotojams, kadangi šios institucijos žymiai greičiau pastebi problemas, išskylančias dėl skirtingų teisės aktų arba nukrypimų nuo taisyklių, priimtų ES lygmeniu;
58. pabrėžia, kad Europos įmonių ir viešojo administravimo įstaigų skaitmeninimas, įskaitant technologinius sprendimus, susijusius su bendrąja rinka, yra ES prioritetas. Tokios sritys kaip kibernetinis saugumas, asmens duomenų apsauga ir informacijos rinkimas ir apdorojimas debesijoje, turi būti tobulinamas ir reikia naujų sprendimų;
59. rekomenduoja:
- glaudžiai suderinti taisykles ir koordinuoti reguliavimo institucijas tuose sektoriuose, kurie daro didelį poveikį ekonomikos veikimui, pavyzdžiui, telekomunikacijų ir energetikos sektoriuose;
  - įvertinti visiško teisės aktų harmonizavimo trumpuoju laikotarpiu sąnaudas ir naudą kitų sektorių atžvilgiu ir įvertinti teisinį ir technologinį pajėgumą įgyvendinti sprendimus skirtingo socialinio ir ekonominio išsivystymo ekonomikose;
  - Komisijai aktyviau veikti siekiant Sąjungos viduje pašalinti netarifines kliūtis, įskaitant ribojimus taikyti nepagrįstas nacionalines technines taisykles ir reglamentuojamuosius ir nereglamentuojamuosius reikalavimus produktams ir paslaugų teikėjams ir sąlygas paslaugų teikimui;
  - stiprinti bendradarbiavimą su vietos verslo atstovais, kad naujas taisykles būtų galima inicijuoti iš apačios į viršų;
  - aiškiai apibrėžti atsakomybę už šiuos veiksmus ir jų taikymo sritį, visų pirma kuriant ir optimizuojant Europos bendrąją rinką, būsimuose regionų ir vietos lygmens valdžios institucijų dokumentuose;
  - puoselėti ES pagamintų produktų vartojimo kultūrą, kad šie produktai būtų laikomi kokybės ir modernumo sinonimu;
60. ragina parengti bendras viešųjų portalų kūrimo gaires (bent jau regionų lygmeniu – NUTS 2), kad skirtingų valstybių narių įmonės galėtų lengvai susirasti būtina informaciją;
61. pažymi, kad reikia stiprinti Europos integraciją, paremtą demokratijos vertybėmis, teisinės valstybės principu, aukštų aplinkos, klimato apsaugos ir sveikatos standartų taikymu, kad ES šalių sanglaudą ir ekonominį poveikį siejanti sinergija galėtų tapti veiksmingesnė. Bendrosios rinkos trūkumai jaučiami vietos ir regionų lygmeniu;
62. pabrėžia Europos bendrosios rinkos pramonės autonomiškumo svarbą, įskaitant poreikį sukurti svarbiausių žaliavų tiekimo užtikrinimo strategiją;
63. ragina ryžtingai įgyvendinti naujus sprendimus, ypač tuos, kurie susiję su Europos ekonomikos poveikio klimatui neutralizavimu arba tiesiogiai stiprina bendrosios rinkos vienodumą.

2020 m. spalio 14 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS